

האליזר

עלון לשבת קודש

בס"ד

דברי מחשבה והלכה, ומהנעשה בבתי הכנסת

להצלת כל התורמים לעלון, הם ובני משפחותיהם יתברכו בכל הברכות והישועות

נושא השבוע: לקראת פסח (ב)

כ"ד אדר תשפ"ו 1617 (שנה לא')

פרשת ויקהל פקודי-שבת הזודש-שבת מברכין

ראש חודש ניסן יחול אי"ה ביום חמישי מולדו ביום רביעי בשעה 16:34 ו-13 חלקים

"ויקהל משה את כל עדת בני ישראל ויאמר אלהם אלה הדברים אשר צוה ה'

לעשות אותם" (לה, א)

אומר "ילקוט שמעוני": מתחילת התורה ועד סופה אין בה פרשה שנאמר בתחילתה "ויקהל" אלא זאת בלבד. אמר הקב"ה למשה: "עשה לך קהילות גדולות ודרוש לפניהם ברבים הלכות שבת כדי שילמדו ממך הדורות הבאים להקהיל קהילות בכל שבת ושבת ולכנוס בבית מדרשות ללמד ולהורות לישראל דברי תורה, איסור והיתר כדי שיהא שמי הגדול מתקלס בין בני .

מכאן תיקן להם משה לישראל שיהיו דורשין בענייניו של יום, הלכות חג הפסח לקראת הפסח, הלכות העצרת בעצרת, כל חג וההלכות הקשורות אליו. אמר להם משה לישראל: "אם אתם עושים כסדר הזה הקב"ה מעלה עליכם כאילו המלכתם אותו בעולם".

שבת הזודש

השבת הסמוכה לראש חודש ניסן נקראת שבת החודש, וקוראים בתורה בנוסף לפרשת השבוע את הפרשה של "החודש הזה לכם ראש חודשים" (ש"ע ס"א תרפ"ה ס"ד). מוציאים שני ספרי תורה: בראשון-קוראים בפרשת השבוע שבעה עולים [ואומר חצי קדיש], ובשני מפטיר -פרשת "החודש הזה לכם ראש חודשים" [רק לספרדים: אומר חצי קדיש]. תהפטרה: "כה אמר" (יחזקאל מה) .

קידוש השם!

מעשה שהיה

פסטיבל דופי אוכל פסח 2025
פיצות, בירות וטילונים - חמץ!

"פסטיבל האביב" מתקיים כל שנה

בחול המועד פסח בנמל חיפה הישן. ביריד יש דוכנים של אוכל, אומנות, אופנה, יין ואלכוהול, בחסות גורמים מסחריים שונים. שנה שעברה ביום רביעי יח בניסן, חוה"מ פסח התקיים פסטיבל למשך מס' ימים.

י. צעיר חרדי מהמרכז שהגיע לטייל בצפון עם משפחתו הגיע אף הוא ליריד, המראה שנגלה עיניו וזעזע אותו עמוקות, בדוכני המזון נמכר חמץ גמור, מגשי פיצה כיד המלך לכל רעב, משקאות כוויסקי ובירה... גלידות וטילונים נמכרו לכל דכפין ... הוא ניסה בשלב ראשון לפנות לבעלי הדוכנים לשכנעם להימנע ממכירת חמץ גמור זה, אך הם לא התייחסו אליו. הוא פכר בידיו בייאוש ואז קיבל אומץ ובלי לחשוב הרבה הוא ניגש לאחד הדלפקים לממכר פיצות והזמין מהמוכר בדוכן את כל מגשי הפיצות שנתרו, "אתה בטוח?", שאל המוכר, "יש כמות מטורפת גם במחסן". י. השיב בחיוב ובכך נסגר התור בדלפק זה לקניית פיצות. בינתיים השתרכו

ע"פ "אור החיים" אופק ת"א * לא לעיין בתפילה * שקיעה 5:52-5:48 * סוף זמן ק"ש 8:10-8:15

כניסת שבת: 5:28 יציאת שבת: 6:20 יציאת ש"ס ר"ת: 7:02

תורות מאחורי דוכנים אחרים. י. הבין שייקח לו שעות לקנות את החמץ מכל הדוכנים וגם לא היה לו הכסף הדרוש לכך..

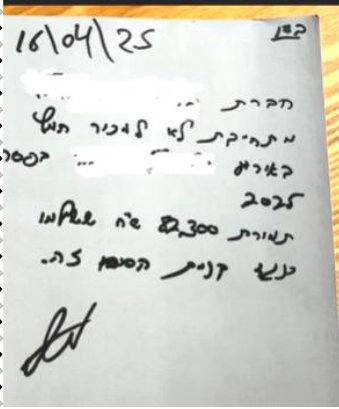
הוא פנה למנהל האירוע בפניה מלב כואב ואמר: "איך יתכן שיהודי מכשיל יהודים בפסח באכילת חמץ? הרי אבותינו נלחמו על שמירת הפסח בכל הדורות וגם בשואה יהודים העדיפו לא לאכול ולא להיכשל באכילת חמץ בפסח וכאן בארץ ישראל שלנו אוכלים חמץ!!!". המנהל השיב קצרות: "מה לעשות? זו הפרנסה שלנו". י. לא התבלבל וביקש: "תחשב כמה תרוויח ממכירת החמץ ואדאג לתשלום במזומן, בתנאי שתשרוף את חמץ ותחייב שלא למכור חמץ נוסף במהלך ימי היריד. וכך לאחר משא ומתן נקב המנהל בסכום עצום של 82,300 ש.

י. פנה לידיד קרוב בעל מזון, א. מאור יהודה ושיתף אותו בזעזוע במה שראו עיניו ביריד שכל מהותו מכירת חמץ בפסח לכל דורש, והציע לו לקנות את זכות ביעור כל דוכני החמץ ובכך להציל אלפי יהודים מאכילת חמץ בפסח. ואכן א. לקח על עצמו את המצוה- עיסקה היקרה ודאג להעביר את הסכום המלא למנהל האירוע לאחר שחתמו על ההסכם.

י. פיקח באופן אישי על שפיכת עשרות חביות בירה לביוב ולהשמדת בקבוקי הוויסקי. ולמדורת שריפת החמץ הושלכו כל מגשי הפיצה והטילונים.

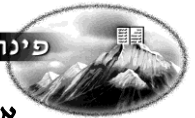
אסף דניאלי מרמות מאיר שנכח באירוע ורצה לקנות בירה מהבר, פנה לברמן אולם הוא השיב לו: "קרה פה משהו משוגע", תוך שהוא מצביע לעבר י. וסיפר לו כי הלה רכש את כל מלאי הבירה וכעת הצוות עסוק בהוצאת כ- 30 חביות נוספות מהמחסנים כדי לשופכם

לביוב, "קודם לכן הוא רכש את כל מלאי הפיצות במקום ודרש להשמידם", אמר. המעשה הנעלה עורר הדים רבים שהביאו לקידוש ה' אדיר. כשרבים מהמשתתפים הביעו התעניינות לסיבת החמץ הבוזר באמצע היריד, ואף הביעו התפעלות על מסירות הנפש שגילה היהודי שהיה מוכן לשלם מכיסו סכום כה גדול ובלבד שלא יכשלו באכילת חמץ בפסח.

הלכות כשרות מצרכים לפסח

פינת ההלכה

מצרכי מזון סגורים:

- א. יש להעדיף לקנות מצרכי מזון לפסח בהכשרים מהודרים [בד"צים פרטיים] (ג. ע.) אבל כשיש סתם מדבקה שכתוב עליה "כשר לפסח", כשלא ברור מי נותן ההכשר [אפשר לזייף בנקל] או שהמוכר מעיד על כשרות המוצר ואין הכשר מסודר אין לסמוך [בית יהודי ח"צ סי' כט].
- ב. כשקונה בשר בהמה לפסח יזהר שלא לומר "בשר זה לפסח" [הטעם: שנראה שמקדישו לקורבן פסח] אלא יאמר "בשר זה ליום טוב" [ש"רע סי' תסט ס"א] (וכמובן יקפידו הספרדים כל השנה לקנות בשר בהמה חלק בית יוסף) [ילקו"י אר"ה ח"א סי' כט ס"ד]. ואם בכל זאת אמר, בדיעבד הבשר לא נאסר [כרכי יוסף ס"ק א' כה"ח ס"ק א', חז"רע פסח עמ' ר"ז-ר"ח] טוב להחמיר שלא לומר כן גם בבשר עוף ודגים [כה"ח סק ה, חז"רע עס] אבל לגבי שאר מוצרי המזון יכול לומר שזה לפסח [ש"רע עס, כי בא מועד לגר"צ חוטה ס"ז].
- ג. **ספרדים:** נוהגים לאכול קטניות בפסח [כגון: חומס, אפונה, שעועית, פול, עדשים] [ש"רע תג ס"א] מ"מ יזהרו מאוד לבדקם מגרגירי החמץ וכן מתולעים! [חז"רע עמ' פג, תורת המועלים פי" ס"טו] ובאורז המנהג לבדוקו 3 פעמים כשאין ילדים (מפריעים) בקרבתו [עס] [ואף אורז עם הכשר לפסח צריך בדיקה, אך מספיק בדיקה פעם אחת (הכש"ל יחזק יוסף בלווי)] ויש מהספרדים שלא נהגו לאכול קטניות [עס].
- אשכנזים:** נוהגים להחמיר שלא לאכול קטניות בפסח [הרמ"א עס, מש"כ ס"ק ו].
- ד. **ספרדים:** נוהגים להתיר לאכול פירות מיובשים בפסח וצריך להקפיד לקנותם בהכשר לפסח של גוף כשרות מוסמך, [הטעם: יתכן שמששים/מבריקים/מפזרים עליהם חמץ] [חז"רע עמ' ק"ז].
- אשכנזים:** נוהגים להחמיר שלא לאכול פירות מיובשים [הרמ"א סי' תס"ח].

ה. דגים קפואים צריכים הכשר לפסח ודווקא כשבא בחלקים אבל דג שלם לא (תולעת שני-כווה עמ' קסז) גם בשר או עוף [קפוא] יש לקנות כשרים לפסח (מלך כשרות לז"ל עידה חרדית תשע"א עמ' 164).

מוצרי מזון פתוחים:

ו. מוצרים יבשים חיים - לספרדים- כגון: שקדים, גרעינים, שעועית, אורז במשקל יש לקנות לפסח מיהודי ירא שמים שניקה את חנותו מחמץ (ק.ילקו"י עמ' תקפ"א) אורז טוב לקנות באריזה שיש עליה כשרות לפסח (עיין ש"ת יב"א ח"ח סי' מד).

ז. מוצרים קלויים, מבושלים או פירות יבשים לספרדים-כגון: בוטנים, גרעינים קלויים יש לקנות לפסח רק ממקום שכשר לפסח בפיקוח גוף כשרות מוסמך, ה"ה לגבי טחינת גרגרי קפה(חזו"ע עמ' ק"ז). ח. כשקונים דלעת או חזרת אצל הירקן יש להיזהר שלא יחתוך בסכין חמץ וכן כששוקל ידאג שהמשקל / הכף יהיו נקיים מחמץ (עיין חזו"ע עמ' פ"א).

ט. מוצרים שאינם ראויים לאכילה - מוצרים שטעמם פגום ואינם ראויים לאכילה וגם אין משתמשים בהם לאכילה, אינם צריכים הכשר לפסח, ולכן:

* מותר להשתמש בפסח בסבון ובשאר חומרי ניקוי, במשחת נעליים, דבק, מי בושם ומוצרי קוסמטיקה אפילו שיש בהם חשש לתערובת חמץ (תורה מועדים פ"ו ס"כ-כ"ד).

* חומרי ניקוי לשיטפת כלים מותר להשתמש אע"פ שאין עליהם הכשר לפסח, ויש מחמירים מצד חסידות לקנותם בהכשר לפסח דווקא (ילקו"י פסח ח"ב סי' תמו"ו, ק.ילקו"י ח"ב סי' תמו"ה).

* מותר להשתמש בביצים בפסח אע"פ שהחותמת שעליהם (האדומה) בחשש חמץ (מלכות ארכ"כ סי' לה, ילקו"י פסח תשע"ז ח"ב עמ' קלז-קלג)

* טבק להרחה - מותר להריח בפסח אפילו שיש בו חשש לתערובת חמץ (תורה מועדים).

י. תרופות: * אם אין החיך נהנה מהם כגון: טבליות וכדורים אף שיש בהם תערובת חמץ מותרים לכל סוגי החולים כשיש אותם בבית מלפני פסח, אבל אם צריך לקנותם בפסח מותר רק לחולה שאין בו סכנה [וכל שכן שיש בו סכנה] לקנות התרופה מבית מרקחת אבל של גוי (חזו"ע עמ' ק"ז).

* אם החיך נהנה מהם [טעם טוב] - כגון: סירופ מתוק, כדורים למציצה שאין עליהם הכשר לפסח אסור למצוץ או לבלוע מהם בפסח [כל שנה מפרסמים את התרופות שכשרות לפסח]. אבל לחולה שיש בו סכנה מותר, וטוב שיתן בתוכם דבר מר שלא יהנה.

* טוב לבקש מהרופא בעת רישום התרופות שירשום לו תרופות כשרות לפסח (פסח כהלכה סי' ו ס"ה, ש"ת יח"ד ח"ב סי' ס, תורה מועדים ס"ט, חזו"ע עמ' קכב).

יא. משחת (וטיפות) שיניים ואודם טוב להחמיר להשתמש רק באלו הכשרים לפסח (ד.ע. וכן אמר לנו הרה"ג יצחק יוסף בעל ילקוט יוסף). אע"פ שמעיקר הדין מותר אפילו שאין כשרות לפסח (אור לזיון ח"ג עמ' ז"ד).

יב. מאכל בעלי חיים (תוכים, דגים, כלבים וכו') אם המזון אינו ראוי למאכל אדם וגם אין החמץ בעין, אלא מעורב במזון ונתערב לפני פסח, מותר להשהות מזון זה בפסח ולהאכילו לבע"ח שברשותו [אבל חמץ בעין ממש אסור להשהות ולהאכילו לבע"ח] (אור לזיון ח"ג פ"ח ס"ה, ילקו"י פסח ח"א עמ' תס"ה במכתב).

הכשרת כלים לפסח

א. כלים שמשתמשים בהם בחמץ אסור להשתמש בהם בפסח מבלי להכשירם (ש"ע סי' תנ"א), ואפילו שהשתמש בכלי בחמץ פעם אחת צריך להכשירו לפסח (ילקו"י אור"ח ח"ג עמ' תע).

ב. כל הכלים והמכשירים שצריכים הכשרה צריך לנקותם היטב קודם ההכשרה עד שלא ישאר בהם ממשות של לכלוך, שומן או חלודה (ש"ע ס"ט) [בן יומו=שהשתמשו בו ב-24 שעות האחרונות].

ג. בכל כלי הולכים אחר רוב תשמישו לעניין הכשרתו לפסח, אע"פ שרוב תשמישו הוא לא בחמץ בכלל (ש"ע ס"ו), והוא שהכלי אינו בן יומו בזמן שמכשירו [שאם הוא בן יומו מחמץ צריך להכשירו כדין תשמישו בחמץ אע"פ שהוא מיעוט השימוש] (משנ"ב ס"ק מו).

ד. ראוי להיזהר להקדים את ההגעלה לפני זמן איסור חמץ, אין להגעיל כלי בשר וכלי חלב יחד אלא כשאחד מהם אינו בן יומו, ואם שניהם בני יומם יגעילים בזה אחר זה (ש"ע סי' תנ"ב ס"א-ג).

בלנדר - הכשר המיכל שטיפה והדחה, ואם השתמש בו בחמים יכשיר את המיכל ושאר החלקים ע"י עירוי מכלי ראשון (כפי תשמישו ששמים בו ירקות חמים מכלי ראשון) [חלקי זכוכית רק על ידי שטיפה והדחה לספרדים] ולגבי הסכינים בין שהשתמש בהם בצונן בין בחם הם צריכים הגעלה, ואם אי אפשר לפרק את הסכין בנפרד מהפלסטיק ישאל רב (תורה מועדים ע' בלנדר).

טוסטר- לא ניתן להכשירו לפסח (ילקו"י פסח ב עמ' תתקל"א).

כיריים של גז - יש לנקות היטב משומן וחמץ ויש לשים לב לגרד את כל הכפתורים של הלהבות וכן במקומות הברגים, החיבורים והצינורות (מצוי חמץ ישן דבוק) לספרדים: אח"כ מעירים מים מכלי ראשון על כל המשטח העליון [או מכסים בנייר כסף עבה], ואת החצובה וה"מבערים" (להבות) יש להגעיל במים רותחים בכלי ראשון, ואם עירה מים רותחים מכלי ראשון די בכך (חזו"ע עמ' קלז-קלח).

לאשכנזים: החצובה והמבערים צריכים ליבון באש (הרמ"א סי' תנ"א ס"ד).

כיריים קרמיות – לספרדים: בין רגיל בין מערכת אינדוקציה- דינה כדון זכוכית שדי להם הדחה יפה יפה עם חומרי ניקוי שפוגמים במאכל שנדבק (ילקו"י פסח ח"א עמ' תתקלג). **לאשכנזים:** לא ניתן להכשירו ויש חולקים (ע"פ כשרות המזון וההשגחה כינוס הכשרות הארופאי מרחשון תש"ע עמ' 173) כל צדק הרב שמואל וזנר בעל שטת הלוי ס' יאכלו ענווים וישבעו ח"א לגר"מ כהן עמ' 385, מוריה ח"א תטו-תיז ירחון תורני עמ' שיה, ילקו"י (ס) ואי אפשר להניח עליו נייר כסף שנוגד את הוראות יצרן וגורם להשחרת המשטח או סדיקתו[לאמונת עתיד עמ' 160].

כיריים חשמליות- לנקות היטב ולהפעיל למשך שעה במידת חום הגבוהה ביותר (ילקו"י עמ' תתקלג).

מדיח כלים - הפועל ע"י שטיפה ברותחין עם חומרי ניקוי, הכשרו ע"י שינקו בשטיפה והדחה היטב (כולל מסנן הפילטרים) וטוב ונכון שאח"כ יפעילו את המכונה (ללא כלים) בשטיפה ברותחים עם חומרי ניקוי שפוגמים (ילקו"י פסח ח"ב עמ' שצד).

מחבתות – לספרדים-הגעלה במים רותחים בכלי ראשון (ק"ע ס"יא) **ולאשכנזים**- לכתחילה ליבון קל (הרמ"א ס"ז). ואם דבוק שומן וא"א להסירו אזי הכשרו בליבון קל. מחבת טפלון(טיגון ללא שמן) אי אפשר להכשירו ואם רגיל להשתמש בו עם שמן הכשרו כמחבת רגיל.

מטחנת בשר - אם משתמש בה תמיד בקר אפילו שטחן לחם עם הבשר מספיק הדחה וניקוי היטב, ואם השתמש בחמץ חם או חמץ קר עם חריף אזי צריכה הגעלה אחרי ניקוי, והחלק המנוקב אם אי אפשר לנקותו היטב ילבנו ליבון קל מעל לגז (חזו"ע לגר"ע יוסף פסח עמ' קס, קלו ק"ח יצי"א ח"ה יוד ס' ב).

מיחם [חשמלי/שמים על האש או על הפלטה] אם משתמשים בו רק למים חמים אין צורך להכשירו, ואם לפעמים מניחים על המכסה בורקס או לחם לחמם וכיו"ב, צריך להכשיר את המכסה בלבד בהגעלה בכלי ראשון (ילקו"י פסח ח"א עמ' תתקלו ודלא כמו שכתב ילקו"י או"ה ח"ג ס' פט ס"עט).

מיקסר - גופו מבחוץ צריך ניקוי במים חמים עם חומרי ניקוי אחר פירוק החלקים שהצטבר בהם לכלוך, [וכן יש לנקות את חלק המנוע שנחשף בפתיחה ויש לפרק את הפלסטיק במקום שמתחבר מערביל לישת הבצק ולנקות מתחתיו היטב]. ושאר חלקי המיקסר שמניחים בהם מאכל הכשרם כתשמישים. אם משמש ללישת בצק נכון שלא להכשירו לפסח (ילקו"י עמ' תכ"א).

מיקרוגל - עם גופי חימום [השחמה]- דינו כתנור- ראה תנור אפיה.

רגיל [רק קרינה] - **שמשמש לחימום מאכלים** ינקוהו היטב ויניחו בתוכו כוס עם מים המכילה חומר ניקוי ויפעיל המיקרוגל עד שהמים ירתחו למשך מס' דקות כדי שהדפנות יספגו את האדים. [צלחת זכוכית השטוחה שבתוכה די לה בשטיפה היטב]. וראוי להחמיר להשתמש בו בפסח באמצעות קופסת קרטון או פלסטיק סגורים היטב (ק. ילקו"י סי' תנ"א ס"ו). **ואם משמש לבישול ראוי להחמיר שלא להשתמש בו בפסח כלל** (ס"ז).

מנגל- עדיף לקנות חדש לפסח כוון שקשה להכשירו.

מקרר - להפשיר ולנקות ובפרט בידיות, בחריצי המדפים ובקיפולי הגומי וגופי הקירור.

סירי בישול יש לפרק את הידיות ולנקות מתחתם ולאחר מכן להגעיל את הסיר, המכסה והידיות במים רותחים בכלי ראשון (ק"ע ס"יב, יד) [וכנ"ל בסיר לחץ אך צריך בנוסף לפרק את הגומי שבמכסה ולהגעילו (ילקו"י עמ' שפג)].

סכין מטבח- הכשרו בהגעלה (ק"ע ס"ג).

פלטה חשמלית של שבת - ינקה עם חומרי ניקוי, ואח"כ יפעיל את הפלטה עד שתתחמם טוב, ינתק את החשמל ויערה מים רותחים מכלי ראשון [ויזהר מאזור החשמל] ואם דרכו לחמם בקביעות לחם או שאר חמץ על הפלטה ישירות בנוסף להכשר הנ"ל יצפה בנייר כסף עבה (ילקו"י פסח ח"א עמ' תתקמ). **קומקום חשמלי**- יש לנקותו יפה.

שולחן - אם מכוסה תמיד במפה די שינגב היטב ויכסנו במפה לפסח (תורת מועדים ס), ואם אוכל עליו ממש נוהגים להכשירו ע"י שמערים מים רותחים מכלי ראשון (ק"ע ס"ז), ואם חושש שיתקלקל ינקהו היטב וישתמש ע"י שיפרוס מפה חדשה (תורת מועדים ס).

שינים תותבות - הכשרם בשטיפה והדחה במים צוננים וניקוי היטב, וטוב שיערה עליהם מים חמים מכלי ראשון (חזו"ע עמ' קמה, קנ"א).

שיש וכיור - **שיש** - ינקה היטב עם חומרי ניקוי [אפילו שיש חורים מה ששם נפגם] ואח"כ יערה על השיש מים רותחים מכלי ראשון. ואם חושש שהשיש יתקלקל אם יערה עליו מים רותחים אזי יצפנו באלומיניום עבה בלא עירוי. **כיור** - מערה עליו מים רותחים מכלי ראשון [נכון לערות 3 פעמים (ס)] את המסננת והברזים ינקה היטב ובפרט בידיות.

תבנית אפיה של לחם - אי אפשר להכשיר וצריך לקנות חדשות דווקא (משנ"ב ס"ק ס"ה לכניד ליבון וא"א לעשות כן). והמקל להכשירו בהגעלה יש לו על מה לסמוך (חזו"ע פסח עמ' קלד, ילקו"י פסח ח"ב עמ' שנה).

תנור אפיה - ינקה היטב [את כל חריציו אף בחלק העליון הפנימי ובתנור טורבו בנוסף יש לפרק את מכסה המאוורר ולנקות ככל האפשר] בחומר חריף ואח"כ ישהנו 24 שעות בלא שימוש וידליק את התנור בחום הגבוה ביותר למשך שעה (חזו"ע ס"ז עמ' קל"ב, ילקו"י עמ' שנה הערה ד).

לעלון דרוש מפיץ בהתנדבות לחלק את העלון בחלק מבתי הכנסת באזור ב' אשדוד מידי שבוע

משרדי "האיחוד" טל': 08-8644452 דוא"ל: haihud.ashdod@gmail.com